

SYSTEMY PARTYJNE

1. System partyjny i jego komponenty:

- partie polityczne,
- normy i zasady określające ich działanie,
- relacje pomiędzy partiami.

2. Rola systemów partyjnych w systemach politycznych.

3. KLASYFIKACJE systemów partyjnych:

3.1. Kryteria ILOŚCIOWE i klasyfikacje na nich oparte

- liczba partii
system jednopartyjny (państwowo-partyjny),
system dwupartyjny,
system wielopartyjny
- liczba i poziom poparcia dla poszczególnych partii
system jednopartyjny (państwowo-partyjny),
system dwupartyjny,
system dwu-i-pół partyjny
system wielopartyjny:
oparty na dominacji jednej partii (system nierównowagi)
blokowy (system równowagi)
bez partii dominującej (system rozproszenia)

3.2. Kryteria JAKOŚCIOWE:

- **relewancja partii**
- **stopień polaryzacji** sceny politycznej (systemy bipolarne i wielopolarne)

3.3. Wskaźniki ułatwiające analizę systemów politycznych:

- Indeks efektywnej liczby partii

$$ELP = \frac{1}{\sum_{i=1}^n p_i^2} = \frac{1}{p_1^2 + p_2^2 + \dots + p_n^2}$$

p_i – odsetek głosów oddanych na i -tą partię (w procentach)
(lub odsetek mandatów zdobytych przez i -tą partię)

- Indeks frakcjonalizacji

$$F = 1 - \sum_{i=1}^n p_i^2 = 1 - (p_1^2 + p_2^2 + \dots + p_n^2)$$

3.4. Klasyfikacje oparte na kryteriach ilościowych i jakościowych

- systemy partii predominantnej lub hegemonicznej
- systemy dwupartyjne
- systemy umiarkowanie pluralistyczne
- systemy ekstremalnie pluralistyczne
- systemy zatomizowane

SYSTEM PARTYJNY:

Układ partii politycznych działających w danym systemie politycznym i wzajemnych powiązań pomiędzy nimi

RELEWANCJA PARTII:

Znaczenie danej partii dla systemu politycznego (zdolność do zmiany jego charakteru i kierunków rozwoju)

Partia jest relewantna jeśli posiada POTENCJAŁ KOALICYJNY (partie systemowe),
lub ma możliwość zastosowania SZANTAŻU POLITYCZNEGO (partie antysystemowe)